

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นงานวิจัยแบบผสม (Mixed' methods research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา

๒. เพื่อศึกษาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา

๓. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา

แนวคิดทฤษฎีบทบาทของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา การวางแผนการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอน การประเมินผลการสอน โดยสรุปเป็นภาพรวม ครูมีบทบาทในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา นั้น จะต้องเป็นครูที่ดีมีทั้งวิชาและจรณะ เช่น วิชา คือความรู้ดีจรณะ คือความประพฤติดี ดังนั้นบทบาทของครูมีอีกอย่างหนึ่งคือก็มีความสำคัญ สามอย่าง แนะนำให้ทำทำให้อยู่ให้เห็น ครูผู้สอนนั้นจะต้องมีการวางแผนการสอน เพื่อเป็นการกำหนดในขั้นตอนการสอนหรือเป็นการเตรียมตัวพร้อมที่จะสอน กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ใหม่และแนวคิดใหม่วิธีการสอน เป็นวิธีการสอนที่มีหลากหลาย และรูปแบบ ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเข้าสู่เนื้อหาของจุดประสงค์ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น และการประเมินผลการสอน คือ เป็นความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้การประเมินที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการหาวิธีการแก้ไขของตัวผู้เรียนว่าจะเรียนรู้อย่างไร การประเมินผลการสอนเป็นการชี้แนวทางของผู้เรียนเกิดรู้มาน้อยเพียงใด

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่กำลังศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔-ป.๖) จำนวน ๘๐ ชุด ได้ดำเนินการเก็บคืนภายใน ๑ สัปดาห์เก็บรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้รับคืนทั้งหมดอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์จำนวนครบ ๘๐ ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนครบทั้งหมด ๘๐ ชุด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา และประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของการวิจัยเชิงปริมาณ คือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียน ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

วิเคราะห์แบบสอบถาม ส่วนที่ ๒ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบไปด้วย คือ ๑. ด้านการวางแผนการสอน ๒. ด้านกระบวนการสอน ๓. ด้านวิธีการสอน ๔. ด้านประเมินผลการสอน แบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์แปลความหมาย

๕.๑ สรุปผล

๕.๑.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาประสิทธิภาพของการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญดังนี้

๑) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘๕ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๔ อายุ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ ๑๐ – ๑๒ ปี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็น (ร้อยละ ๕๑.๔๒) รองลงมา คือ อายุ ๑๓ – ๑๕ ปี จำนวน ๓๔ คน คิดเป็น (ร้อยละ ๔๘.๕๘) และระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓๖ คน คิดเป็น (ร้อยละ ๕๒) รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็น (ร้อยละ ๒๑.๑๔) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็น (ร้อยละ ๒๑.๔๒) ตามลำดับ

๒). ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แสดงว่า อยู่ในระดับมากอยู่ ๔ ด้าน และระดับปานกลาง อยู่ ๑ ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ

คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้านการเรียนการสอน ด้านใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับปรากฏดังนี้

(๑) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมและรายข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แสดงว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่เร้าความสนใจ รองลงมา คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน และ มีการชี้แจงให้เข้าใจถึงแนวทางในการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการทบทวนความรู้ที่สอนในคาบก่อนเรียนตามลำดับ

(๒) ด้านการเรียนการสอน

นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แสดงว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ รองลงมา คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ ตามลำดับ

(๓) ด้านใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี

นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ ด้านใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี โดยภาพรวมและรายข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แสดงว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการใช้สื่อการเรียนที่ทันสมัย รองลงมา คือ มีการแนะนำแหล่งการเรียนรู้เพื่อประกอบการเรียนการสอนเช่นหนังสืออ่านประกอบ และ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการใช้สื่อที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ตามลำดับ

(๔) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แสดงว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการ

เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมสำคัญทางศาสนา รองลงมา คือ มีการร่วมมือกับผู้ปกครองวัดและชุมชนผู้นำชุมชนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรตามระบบไตรสิกขา และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมสำคัญทางศาสนา ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการจัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับธรรมะตามลำดับ

(๕) ด้านการวัดและประเมินผล

นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมและรายชื่อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ แสดงว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายสอดคล้องกับสภาพจริง รองลงมา คือ มีการวัดและประเมินผลทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี และมีการวัดและประเมินผลโดยการตรวจการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการวัดและประเมินผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามลำดับ

๕.๑.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ประสิทธิภาพเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เมื่อนิมนต์พระเข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยาทำให้เด็กมีความประพฤติเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น คือเด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เด็กมีการผิดระเบียบวินัยน้อยลง เด็กตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ เด็กมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูบาอาจารย์

๒) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพนั้นคือการจัดการเรียนการสอนที่นำเอาหลักพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๓) ด้านใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี

ประสิทธิภาพการใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีในการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา คือ พระเป็นผู้ที่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และพระท่านเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการผลิตสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน

๔) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร ถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา เป็นพระที่เก่งในการจัดกิจกรรม เป็นผู้นำพา

คณะครูจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและพระยังเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับครูอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

๕) ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลของพระสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ถือว่ามีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย ครบวงจร และเป็นการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพสูง

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นครูพระที่มีความรู้ความสามารถในด้านหลักธรรม และสามารถอธิบายหัวข้อหลักธรรมได้อย่างชัดเจนถูกต้อง พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกับเด็ก ที่เกิดจากการสอนศีลธรรมในโรงเรียนทำให้เด็กเยาวชนรู้จักพระพุทธศานานำสิ่งที่พระสอนไปใช้ในการดำเนินชีวิตขึ้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีงามมีกิริยา มารยาทเพื่อพัฒนาจิตใจเด็กนักเรียนนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา พระครูควรจะมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายวิชาที่ทำการสอนนักเรียนเพื่อความเข้าใจของนักเรียน พระสอนศีลธรรมควรมีการทบทวนความรู้ที่สอนในคาบก่อนเรียนเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียนอยู่ มีการชี้แจงให้เข้าใจถึงแนวทางในการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่สร้างความสนใจ และการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียนเพื่อพัฒนาด้านความคิด และการแสดงออก ด้านการเรียนการสอน พระสอนศีลธรรมที่ทำหน้าที่ในการสอนนักเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะในการเรียน พร้อมทั้งพระสอนศีลธรรมที่ทำการสอนควรมีการจัดเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ เช่น การช่วยเหลือบิดามารดาในเรื่องของการทำงานบ้าน และงานที่นักเรียนสามารถทำได้ พระสอนศีลธรรม และ ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา เช่น กระบวนการในการฝึกฝน อบรม ฝึกหัดเพื่อพัฒนาคนใน ๓ ด้านคือ ด้านพฤติกรรม เรียกว่า สิล ด้านจิตใจ เรียกว่า สมาธิ และด้านปัญญา เรียกว่า ปัญญา และพระสอนศีลธรรม ที่สอนวิชาพระพุทธศาสนามีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และมีการสอดแทรก

ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน **ด้านใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี พระครู หรือ** ครูผู้สอนในโรงเรียน ควรมีการใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา สื่อที่ทันสมัยต่อการเรียนการสอน และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการเรียน เพื่อการเพิ่มทักษะด้านความคิด และความเข้าใจในการเรียน และมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน **ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร** พระสอนศีลธรรม และครูผู้สอน ควรมีการจัดหาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับธรรมะ เพื่อให้นักเรียนสามารถทำหลักธรรมะมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้ พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมสำคัญทางศาสนา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา **และด้านการวัดและประเมินผล** พระสอนศีลธรรม และครูผู้สอน ได้มีการบอกผลการประเมินล่วงหน้าในการเข้าสอนในรายวิชาแรก เพื่อให้นักเรียนได้ทราบการประเมินล่วงหน้า และมีการวัดผลการประเมินตามสภาพความเป็นจริงของการประเมินนักเรียน

ดังนั้นข้อดี ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นครูพระที่มีความรู้ความสามารถในด้านหลักธรรม และสามารถอธิบายหัวข้อหลักธรรมได้อย่างชัดเจนถูกต้อง พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกับเด็ก ที่เกิดจากการสอนศีลธรรมในโรงเรียนทำให้เด็กเยาวชนรู้จักพระพุทธศานานำสิ่งที่พระสอนไปใช้ในการดำเนินชีวิตขึ้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีงามมีกิริยา มารยาทเพื่อพัฒนาจิตใจแก่นักเรียนนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้

ข้อเสีย ปัญหาครูพระสอนศีลธรรมไม่ควรสอนพุดนอกประเด็น การสอนนั้นควรพุดเรื่องหลักธรรมมากกว่า ไม่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและไม่จัดหาสื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาของพระสอนศีลธรรม คือการวัดผลประเมินผลไม่เป็นไปตามหลักการ โดยอาศัยครูพี่เลี้ยงประเมินผลให้และไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเองหนึ่ง พระสอนศีลธรรม ไม่ได้เข้าไปสอนเด็กในเรื่องวิชาการเป็นหลัก แต่จะเข้าไปเสริมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยมีครูอาจารย์คอยกำกับดูแลอยู่ด้วย

สรุปว่าที่ผ่านมาพระสอนศีลธรรมยังประสบปัญหาในเรื่องของเทคนิคการสอนและสื่อการเรียนการสอนอยู่มาก ควรปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนการสอนของโครงการนี้โดยเฉพาะสื่อที่เน้นในหลักธรรมคำศัพท์บาลีที่มีจำนวนมากให้หันมาสอนเรื่องใกล้ตัวนักเรียน เช่น การทำความดีมีความอดทนเป็นอย่างไร การเป็นคนที่ดีรู้จักการให้ควรปฏิบัติตนเช่นไร เป็นต้น ควรให้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเข้าอบรมสัมมนาวัดผลประเมินผลควรมีสื่อการเรียนการสอนมาสอนด้วย ควรเน้นนักเรียนในภาคปฏิบัติเช่นการสวดมนต์สวดมนต์สวดมนต์ นั่งสมาธิเข้าอบรม และให้พระสอนศีลธรรมช่วยสอนเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพด้านปลูกฝังมารยาทที่ดีจะเป็นเยาวชนที่ดีของสังคมต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องศึกษาประสิทธิภาพของเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยพบว่าการนำผลวิจัยไปปฏิบัติของพระสอนศีลธรรม ๔ ด้าน ดังนี้

๑. จากผลของการวิจัย ด้านการวางแผนการสอน ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพบว่า การวางแผนการสอนทำให้นักเรียน เรียนเข้าใจเนื้อหาตามวัตถุประสงค์กำหนดการวางแผนก่อนเข้ามาสอน เอกสารประกอบเรียนการสอนมาด้วยสอนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธศาสนา

๒. จากผลของการวิจัย ด้านกระบวนการสอน ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพบว่า มีกระบวนการสอนมากกว่าการส่งใบงานให้นักเรียน มีความสนใจในการเรียน รายวิชาพระพุทธศาสนา มีการตอบปัญหาได้อย่างชัดเจน และอธิบายเพิ่มเติมได้อย่างถูกต้อง

๓. จากผลของการวิจัย ด้านวิธีการสอน ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพบว่า มีการกล้าแสดงออก เช่นสวดสรภัญญะ มีประสบการณ์เล่านิทานมากมาย มีลีลาการสอนสนุกสนานทำให้นักเรียนไม่เครียด

๔. จากผลของการวิจัย ด้านการประเมินผลการสอน ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่า ทำให้นักเรียนมีสมาธิการเรียนมีการประเมินในกิจกรรมต่าง ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การประเมินส่วนใบงานและนอกสถานที่ประเมินด้านการจัดบอร์ดและทำป้ายนิเทศในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของครูพระสอนศีลธรรมตามในโรงเรียนคุณธรรมและจริยธรรม

๒. ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความคิดเห็นบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและครูประจำการต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา